

Stórt virksesemi í Tórsgøtu

Nógv vatn er runnið í havið síðani Tórsgøta í Havn var tann stóra handils- og iðnaðargøtan. Nú hølini hjá gamla meiarinum verða brúkt til ungdomshús, fara vit at hugleiða eitt sindur um, virksemini hjá meiarinum, um fyrsta stjóran, Peter Jensen, sum var ein av teimum stóru kveikjarunum - bæði innan avhaldsrørsluna, sjúkrakassa og vinnulívið í Føroyum:

Á meiarinum í Tórsgøta var nógv virksesemi

Tá gamla meiaríð nú verður brúkt til ungdomshús, kundi verið áhugavert at trivið eitt sindur í søguna hjá hesi fyrri so stólu fyrirkú í Havn.

Vit kunnu fyrst nevna, at fyrirtøkan varð stovnað í 1908 - og at hon tá helt til í Arnesminde, júst somu hús, sum seinast vórðu brúkt til ungdomshús í Havn - har Skansastova helt til í Bringsnargøtu.

Fyrirtøkan, Thorshavns Mælkeforsyning og Margarinefabrik, TM & M, var fyrst og fremst stovnað sum meiarí. Endamálið var eisini at reka ferðafólka-, post- og mjólkaflytning norður í Sundalagið og inn á Skálafjørðin og skuldi forsynt Havnina við mjólk.

Mjólkaforsyningin keypti í 1908 rutubátin Ruth úr Noreg, og røkti hann hesa sigling fyrstu árin.

Frættir um ætlanirnar

Fyrsti stjórnari meiarinum var Peter Jensen. Hann var dani og var komin til Føroya sum sendimaður til fráhaldsrørsluna - hetta var stutt fyrri fólkavæðingina í 1907 um brennivinsbannið.

Hann gisti ta ferðina hjá Jógva Christiansen, Jógvan hjá Mikjiali. Peter Jensen skuldi annars aftur til Danmarkar við DFDS-skipinum »Ceres«, men skipið var nógv seinnað - heilar 14 dagar. Meðan hann gekk í Havn og bíðaði, frættir hann um ætlanirnar við at fara undir mjólkaframleiðslu. Jákup A. Arge, Jampan, nevndur, sum eisini var Goodtemplari fær hann í samband við teir, ið fyrri ætlanini standa. - Jensen var jú meiaristur.

Hetta var so byrjanin til, at Peter Jensen kom at gerast stóri framtaksmaðurin, sum hann veruliga var í Føroyum. - Hann flutti við húski sínum til Føroyar sama árið - 1908.

Íðin framtaksmaður

Ikki gekk altíð sum væntað - og mangan stóð ikki væl til. Ofta var ov lítið av mjólk, og alt hetta - at fáa

mjólkaframleiðarar at skilja, at best var, um neytini ikki øll kálvaðu í senn, var ikki sum at siga tað. Men tað gekk, tí maðurin gavst ikki á hondum, hann var ikki bara íðin og áhaldin, hann var eisini sera dúgigur og fekk stóran alst til fólk, vit kunnu siga, at hann livdi mitt í verðini.

Sum sagt byrjaði meiaríð í Arnesminde í Bringsnargøtu. Hetta vóru húsini hjá Pola í Dali, sum var formaður í nevndini. Grundstykkið í Tórsgøtu keyptu teir í 1912.

Í 1918 verður farið undir margarinframleiðslu. Ráðvørna fingur teir beinleiðis úr Amerika, tí kríggið var.

Tá vit nevna Tórsgøtu, kann eisini nevast, at meiaríð nokur ár seinna keypti Hansens pakkhús frá trotabúnum hjá M. C. Restorff og eisini økið omanfyri. Sama árið, 1923 fer fyrirtøkan undir sápuvirki. Í 1929 verður ein teknisk deild knýtt at meiarinum og eisini fer virkið undir aðra framleiðslu, teir innflyta kryddari, kosmetikk og onnur kemikalir.

Í 1926 hevði majaríð keypt uppafur stórrí vidd av búnum hjá M. C. Restorff, tánevnda Íshúsið og Stokkastovuna saman við økinum uttanum.

Tað gerst ov drúgvfært at nevna út í æsir alt virksemini hjá Peter Jensen sum vinnulívsman. Men virkseminið vaks, hann økti virkismøguleikarnar, hann keypti nýggjar maskinur til margarinfabrikk, til meiarí og hann bygdi nýggjar virkisbygning upp á Hálsti, »uden for byen«, sum hann segði. Her fór nú fram nýmótans sápuframleiðsla, her seymaðu tey oljukkæði, gjørdu lakk, framleiddu skósvertu og sum hann eisini sigur, »foruden en mængde kemiske artikler«. Tá teir flyta »udenfor byen«, er tað tí, at hølistrot er í Tórsgøtu.

Peter Jensen sigst hava sagt, at fólk flest mundu halda, at hann hevði óvmikið at takast við sum stóri fyrri meiarinum, sjúkrakass-

anum og fráhaldsrørsluni. Men, sigur hann, tá tú ert komin upp móti 50 ára aldri, er tað, sum um einki er, ið forðar fyrri, tí tú kanst gera. Hann nevni: Dampvaskari og reinsari, fjøðurfabrikk, Hotel Føroyar, Is og Konserver, Fiskivinnufyrirtøkan NABB, sum hann nevnið hevði ta sjáldsomu lagnu, at tað virkið var avtikið, vóru tað bara partaeigararnir, ið mistu pening.

Peter Jensen hevði ikki bara áhuga fyrri fráhaldsmálum. Hann var kveikjari fyrri Sjúkrakassanum. Hann hevði royndirnar sum formaður fyrri fráhaldssjúkrakassanum í København.

Tað vóru Peter Jensen og fráhaldsrørslan, sum løgdu lunnar undir sjúkrakassarnar í Føroyum.

Nógv broytt í Tórsgøtu

Virkseminið hjá meiarinum er ikki longur tað sama. Tað einasta, ið eftir er, er margarinframleiðslan, sum nú heldur til á Argjum. Hildið verður upp at við mjólkaframleiðsluni seinast í 70'unum, tá Mjólkavirki Búnaðarmanna fór undir virksemini sítt.

Tórshavnar Býráð keypti fyrri nokrum árum síðani ognirnar í Tórsgøtu.

Men Tórsgøta er ikki tann sama í dag. Hon var tann stóra handils- og iðnaðargøtan í Havn. Har var handilin hjá Heinesen, alt virksemini hjá TM & M, matvøruhandilin hjá Johs. Lamba, Frants Restorff, heilsólan hjá Niels Johannesen, Sofus Christiaasen, skósøla, gamli Føroya Banki. Hinumegin vegin var matvøruhandilin hjá Carl F. biografin hjá Diabø, handilin hjá Ludvík Poulsen (nú Maria Poulsen).

Øll strandferðslan, uttan suðuroyaslíngin gekk eisini út frá Vágshotni.

Vit kunnu bert sanna, at tíðirnar broytast...

eli

Hotel Føroyar

Tlf. 17500

Hotellið við útsýningum

Ólavssøkuafan kl. 16.00 lata vit hurðarnar upp til:

Tað STÓRA KALDA BORDIÐ

15 freistandi metrar

EINANS

160,-

Opið er:

Ólavssøkuafan kl. 16.00–22.30

Ólavssøkuafan kl. 14.00–22.30

Sunnudagin kl. 12.00–22.30

Børn undir 12 ár ÓKEYPIS!

Altíð
vælkomin á

Hotel Føroyar

Tlf. 17500